

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Kazinczy-utca 808. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

A főtanoda könyvnyomdája, hova az előfizetési penzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Haasenstein és Vogler (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven. ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 „ 50 kr.
Jogász-egyleti tagok számára:
apr.—decz. 1 „ 50 kr.

Előfizetési fölhívás

„Székely Hirlap“

Politikai, társadalmi- és a maros-vásárhelyi „Jogász-Egylet“ közlönyének

VI-ik évfolyamára.

Előfizetési díj: Egész évre 6 frt. Fél évre: 3 frt. Evnegyedre: 1 frt 50 kr. Jogász-egyleti tagok részére apr.—decz. 1 frt 50 kr o. é.

Az előfizetési díj, legcélszerűbben postai utalvánnyal, a „Székely Hirlap“ kiadó hivatalának Maros-Vásárhelyre, küldendő.

Felhívás!

A maros-vásárhelyi jogász-egylet igazgató választmányának f. évi **június hó 3-án, azaz szerdán délután 4 órakor** a kir. táblai helyiség épületében gyűlése leend.

Tanácskozás tárgya leend az egyleti helyiség bebutorozása feletti intézkedés és egyéb még intézetlen tárgyak.

Tisztelettel kéretnek a választmányi tag urak e gyűlésen való szíves megjelenésre.

M.-Vásárhelyen 1874. május 31.

Báró Apór Károly,
egyleti elnök.

Kuti Albert,
titkár.

M.-Vásárhelytt, 1874. június 2-án

A szász atyafiak magatartása a magyar alkotmánygyal szemben nemcsak a mérséklet határait hágtá által, hanem kezd azon régiókba tévedni, a hol már az őrzöngés jelei mutatkoznak.

A magyar nemzet igazságának és méltóságának érzetében úgy viselte magát eddig a hálás atyafiak pamfletei, szidalmi és fenyegetései közepe, mint a nyugvó oroszán, melyet a szunyogok hada dong körül.

Hanem a türelem pohara csordultig telt, kezd már ki is ömölni. Társas köreinkben ma már nem ritka az ilyen hang: ez a nép nevezt-e magát „prudens et circumspectus“-nak? Lehet-e mivel az a nép, mely cifrábban szitkozódik egy markotányosnénál? hogy merik magukat az alkotmányos szabadság védőinek nevezni azok, a kik annyira ragaszkodnak elavult, s az idő által tulszárnyalt kiváltságaikhoz?

A sajtó is kezd élesebb hangokat hangoztatni az atyafiakkal szemben.

A „Hon“ a szászok üzelmeiről emlékezve meg, egyebek között így nyilatkozik: a szászok magatartása kezd azon határokhoz közelíteni, a hol a kapacitáció megszűnik, s a hol a fenyegetett államhatalom s nemzeti érzület kénytelen oly eszközökhöz folyamodni, melyeket normalis viszonyok közt elítélhetőnek is tarthat. Soha még Magyarországon, kivéve a 48-iki nemzetiségi mozgalmakat, ily arcátlanul nemzetiség nem dühöngött; soha még így a magyar faj államalkotó jogosultsága, s e jogosultság révén általánosabb szerepre hivatottsága megtámadva nem volt. Tovább így folytatja: a magyar sajtónak nem lehet hallgatással mellőzni, a mit ez urak tesznek. Magyarország törvényhozásának is felelnie kell a szász önbizottság eme nyilvánulása és pedig felelnie az által, hogy a mi ez uraknak szarvat adott — kivételes helyzetük dédelgetése — többé ne maradhasson ösztönözöl rájuk nézve hason eljárásra.

A „Hon“-nal sokszor nem értünk egyet, hanem ez egy dologban egy nézetben vagyunk.

— Országgyűlés. A képviselőház május 28-án tartott ülésén az ügyvédi rendtartás tárgyalatott. Az érdeklődés sehogys tudott általánossá válni sokáig. Hofmann Pál volt az első, a ki feltűnést okozott, azonban nem saját előnyére. Ez az uraság, úgy látszik, nem mindig tudja mit akar. Egyszer a kormányt támadja meg jobboldali érvekkel, máskor védelme alá veszi baloldaliakkal. Önkényt érthető, hogy aztán ki is szokta kapni a magáét. Ezuttal Schyarcz Gyula, Tisza Kálmán Csemegi államtitkár mosdották meg. Különösen a Schwarcz Gyula érvelése tetszett és tünt ki. Igen helyesen jegyzé meg egyebek között: „hogy nemcsak a konservativismusnak, hanem a liberalismusnak is meg van a maga czopfja. És ezt leginkább abban lehet észlelni, miszerint azt hiszik a parlamentről, hogy annak nincs más hivatása, mint kilesni azon előítéleteket és elfogultságokat, melyek a közvéleményt a ház falain kívül dominálják. Szóló ellenkezőleg azt hiszi, s arról van meggyőződve, hogy a parlament hivatása nem az, hogy kéjhölgye, uszályhordozója legyen a tömeg nézeteinek, s azoknak bizelegjen, hanem ellenkezőleg fölvilágosítsa, vezesse a kívül levő tömeget, s adjon jó irányt nézeteinek“

Május 29-ikén tovább folyt az ügyvédi rendtartás tárgyalása. A szónokok között különösen Pauler miniszter tünt ki, kinek beszédére még a szélsőbal nagy része is a törvényjavaslat mellett szavazott. Pauler érvei az ügyvédszabályzat mellett, a jelen állapot ecseteléséből voltak véve, bizonyító adatokkal támogatva, s kellemes retorikai figurákban bővítködték. Beszéde végén hosszasan és lelkesen éljenzették.

Az ötödik magyar jogászgyűlés

május 29-ki, azaz utolsó ülése, nagyon mérsékelt számú résztvevőt vont a régi városház tanács-termébe; alig voltak ötvenen jelen.

Elnök által az ülés 9 órakor megnyitvatván, a szavazó-bizottság kéretett fel, hogy az állandó bizottság tagjaira beadandó szavazatokat 12 óráig szednék be.

Az első szakosztály az elbirtoklás útján szerezhető tulajdonjogra nézve azt határozta, hogy a kérdés iránt ezuttal napirendre tér, de utasítandónak véli az állandó bizottságot, hogy azt a jövő évben újból tűzze ki, még pedig olyformán, hogy az egész telekkönyvi jogszerzésre kiterjedjen. — A teljes ülés ezt a határozatot vita nélkül tudomásul veszi.

A második kérdés, melylyel az első szakosztály foglalkozott, így szól: A hivatalnokok és az azokat alkalmazók vagyoni jogi felelőssége amazok hivatalos eljárása által okozott károkért miképen szabályoztassék?

Dr. Weinmann Fülöp előadja, hogy a szakosztály e kérdést két részre osztotta, az első rész a hivatalnokokra, a második pedig a hivatalnokokat alkalmazókra vonatkozóan. A szakosztálynak a kérdés első részére vonatkozó határozata elfogadtatik a teljes ülés által és csatlakozik azon nézethez, hogy a másik része a jövő jogászgyűlésre halasztassék.

Réső Ensel Sándor azt indítványozza, hogy a gyűlés a kérdés iránt térjen napirendre.

A szakosztály határozata egyhangulag tudomásul vétetik.

A második szakosztályhoz utasított kérdések egyike az volt, hogy engedtessék-e a személyes hitelezők követeléseinek egymás között elsőbbség? Dr. Schnierer előadó ajánlja a szakosztály véleményét elfogadás végett, mely oda irányul, hogy a csőd-eljárásban a törvény által meghatározandó rövid időről hátrányban levő illetékeken kívül a csődhitelezők követeléseinek egymás között elsőbbség ne engedtessék. Dr. Held Kálmán saját indítványát ajánlja elfogadás végett. Végül elfogadtatik a szakosztály indítványa.

Ugyane szakosztály még azzal a kérdéssel is foglalkozott, hogy megengedtessenek-e az egyenes váltóhitelezők ellenében az oly kifogások, melyek a váltón ki nem tüntetett körülményekből merítettnek; a szakosztály elfogadta dr. Apáthy István indítványát, melyet annak idejében közöltünk; az előadó dr. Apáthy ajánlja a szakosztály által elfogadott határozatot tudomásvétel végett; dr. Bróde Lipót azt kívánja, hogy a teljes ülés a kérdés felett napirendre térjen át; még több szónok van szólásra följegyezve, de husz tag indítványára a vita berekesztése elfogadtatván, az előadó dr. Apáthy zárszava után a szakosztály indítványa elfogadtatik.

A harmadik szakosztály legelsőbban ezzel a kérdéssel foglalkozott: Megengedendő-e a becsületsértés-féle perekben az exceptio veritatis; az előadó dr. Löw Tóbiás hosszabb, tetszéssel fogadott beszédben indokolja a szakosztály többsége által elfogadott indítványt, míg dr. Emmer a kisebbség véleményét pártolja és ajánlja elfogadás végett. Dr. Darányi Ignác a kisebbség indítványát pártolja. Végül elfogadtatik a kisebbség indítványa.

Az idő elhaladottsága folytán az ülés félbeszakítatik és délután folytatattatik.

Az ülés délután három órakor ismét fölvetetvén, a jelenlevő tagok az ominózus tizenháromas számot tüntették föl, ennyien lévén jelen az ülés elején.

Napirenden volt a harmadik szakosztálynak ez a kérdése: Melyek a hivatalos hatalom jogszerűségének határvonalai az ellenszegülés büntetelmének meghatározása tekintetében? A szakosztály e kérdést illetőleg Körösi véleményéhez csatlakozott és ennek indítványát fogadta el. Körösi indítványa így szól: Az államhatalom tettei jogszerűségének határvonalait a törvény képezvén, az ellenszegülés büntette csak akkor büntethető, midőn a tettes oty állami közegnek szegül ellen, mely hivatalát a törvény korlátain belül gyakorolja.

Kőrösi tanár, a szakosztály által választott előadó fölhozza ugyanezen érveket, melyeket már a szakosztály ülésében is előadott, s végül indítványát elfogadás végett ajánlja.

Dr. Emmer Kornél, a kisebbségi vélemény előadója azt indítványozza, hogy a teljes ülés e kérdés iránt a napirendre térjen át.

Dr. Dárday Sándor a többség indítványát pártolja. Dr. Herrich Károly a kisebbség indítványa mellett emel szót. Magyar János már a magyar jogászgylés reputációjának érdekében kívánatosnak tartja, hogy a teljes ülés e tekintetben is pozitív határozatot hozzon. Pártolja a többség indítványát. A két előadó zárszava után a többség elfogadja Kőrösinek a szakosztály által ajánlott indítványát.

A negyedik szakosztály csak ezzel az egy kérdéssel foglalkozott: A közvetlen szóbeli eljárásban minő jogorvoslatok engedendők meg? A szakosztály e kérdést mint azt tegnapi tudósításunkban közöltük, két részre osztotta. A többségi vélemény előadója, Ritoók Zsigmond a többségi indítványt, ajánlja elfogadás végett; szerinte első folyamodásu jogorvoslat a tény- és jogkérdésben való fölebbezés az ellenfél csatlakozásával s új bizonyítékok érvényesítésével.

Dr. Garay Dezső, a kisebbségi indítvány előadója, azt indítványozza kimondatni, hogy fölebbezés a másodbirósághoz csak a jogkérdésben, a harmadikhoz csak akkor engedtetik meg, ha az első- és másodbirósági ítélet közt ellentét forog fenn.

A szakosztály javaslata a kérdés első részét illetőleg elfogadtatott. A kérdés második részét illetőleg, vajjon egy-két bíróság által egyhangulag hozott határozat ellen lehet-e fölebbezni egy harmadikhoz, elvetett a szakosztály javaslata s elfogadtatott a kisebbség indítványa.

Ezután kihirdettetik a szavazatszedő-bizottság jelentése alapján az állandó bizottság tagjai tekintetében tagokul megejtett szavazás eredménye. Budapesti tagokul megválasztottak: dr. Apáthy István, dr. Bróde Lipót, dr. Busbach Péter, Czorda Bódog, dr. Dárday Sándor, dr. Emmer Kornél, dr. György Elek, Hodossy Imre, dr. Hoffmann Pál, Horváth Boldizsár, Janitsek József, Karap Ferencz, dr. Kiss Józsa, dr. Környi Ede, Majláth György, dr. Manheimer Ignác, Manojlovics Emil, Morlin Imre, dr. Pauler Tivadar, Ráth György, Rupp Zsigmond, dr. Sághy Gyula, Sárkány József, dr. Schnierer Gyula, dr. Siegmund Vilmos, Szabó Miklós, dr. Szilágyi Dezső, Vajkay Károly, dr. Wenzel Gusztáv, Zlinszky Imre. Vidéki tagokul: dr. Chorin Ferencz Arad Czedler Imre Nagy-Szombat, Danitz Béla Székesfehérvárott, dr. Fischer Lajos Kolozsvárott, dr. Groisz Gusztáv Kolozsvárott, Gyárfás István Szabadkán, Gyarmathy Sámuel Maros-Vásárhelytől, Horváth János Zalaegerszegen, Krisztinkovich Ede Győrött, Korányi Károly

Kassán, Kőrösy Sándor Pápán, Lázár Ádám Maros-Vásárhelytől, dr. Magyar János Szegeden, Marinkics Mihály Szegeden, Mozgay Antal Veszprémben, dr. Murinyi Endre Esztergomban, Nagy József Nagy-Váradon, dr. Plósz Sándor Kolozsvárott, Ritoók Zsigmond Nagy-Váradon, dr. Samarjay Károly Pozsonyban, Simon Elek Kolozsvárott, Simon Rudolf Szegszárdon, Simonfy Sámuel Debreczenben, dr. Singer Ignác Trencsénben, dr. Teleszky István Nagy-Váradon, Tomcsányi Mór Turóc-Szt.-Mártonban, dr. Vavrik Béla Egerben, Várady Mihály Nagy-Becskeken, dr. Weisz Lajos Temesvárott, dr. Ziskay Antal Győrött.

Vajkay lemondván állandó bizottsági tagságáról, az üresedésbe jött hely betöltése iránt az állandó bizottság fog intézkedni.

Busbach Péter: Engedjék meg, hogy most, midőn az ötödik magyar jogászgylés befejezte munkáját, e munkálkodásra kissé visszatekintsek. Nincs okunk e munkálatot kicsinyíteni sem minőség, sem terjedelem tekintetében; midőn e munkálatot befejeztük, csak szerencsét kívánhatok azon fáradsághoz, azon kitartáshoz és buzgalomhoz, melyet minden alkalommal tapasztalni szerencsém volt. Önök, uraim, most oly munkát tejezték be, melyen a haza áldása fog nyugodni, mert önök oly polgári kötelességet teljesítettek, melyet csak az öntudat önértet és a viszonyok kellő ismerete támasztott önökeblében, mely nemes volt, mert önzéseien, szép, mert a hon szeretetének volt szánva.

A mi viszonyaink nehezebbek, mint hasonló testüteké a külföldön; ott azoknak kész, kényelmes lakásuk van, hol csak imit-amot a kényelem nagyobbításáról van szó, míg a mi viszonyaink hasonlitanak a pusztai házhoz, melynek tetejét megtépte a vihar, ablakait betörték az idő viszontagságai; nekünk még csak most kell összehordanunk az anyagot, még csak most lehet megkészenünk ezt az anyagot az épülethez, hogy jöjjön az építómester, használja azt föl és késztsen oly kényelmes épületet, melyben ép úgy érezhetjük magunkat, mint más testületek másutt. Midőn bucsút veszek önöktől, részemről is szívesköszönetemet tejezem ki szíves elenézésükért és kérem önöket, tartsák meg jövőben is szíves jó voltukat irányomban (Lelkes éljenzés.) Talán a teljes ülés beleegyezésével járok el, ha azon testületek, melyek irányunkban oly szíves előzékenységet tanusítottak, a fővárosi hatóságnak, az egyetemnek és a budapesti ügyvédegyletnek köszönetet szavazok. (Hosszas éljenzés.) Ezzel a ötödik magyar, jogászgylés esti 7 orakor befejeztetett.

Nagy-Enyed május havában 1874.

(Folytatás.)

Erdélynek megépítették, ha nem is a legroszabbul, de bizonyosan a legdrágábban és min-

den gazdasági számítás nélkül vasutait, egyik szárnyát felvitték M.-Vásárhelyig, a másikat el Brassóig; magyar helyiséget, magyar várost nem érint bizonyosan tizet, ott, a hol nemzetiségünk bölcsőjével és egyedüli fenntartójával e hazarészbe közvetlenül érintkezni kellene M.-Vásárhelytől Csikon keresztül, Brassótól Háromszéken a Gimesen vagy Ojtozon Moldova és Oláhországba lesz vala átvendő, s nemcsak a keleti kereskedés felénk és székely nemzetünk felé terelendő, hanem iparunk be Muszka- és Törökországokig terjeszthetők valának; Erdély és a keleti vasut minden ága egyedül megmenthető pontokon cserbehagyott és csak — minden vasuti öszszekötetésünk és Erdély gazdaságának és iparának virágzóvá tételé egyedüli módzata és lehetősége; csak a napokban áldoztatott fel a bécsi pénztözséreknak, az osztrák államvasut részére az orsovai ponton az oláhországi vasutakkal engedélyezett csatlakozás által.

Erdély magyarságának érdeke főképen és egyáltalában az egész keleti vasut jövődjé hosszas időkre áldoztatott fel ezen engedélyezésnek, s a midőn a maros-vásárhelyi és brassói vasuti zsák-állomások nagy kérdő és felelősség jelképen állanak követeink előtt; a „Pesti Napló“-val egy értelemben mondjuk ki: „ehhez hasonló botrányos esetet más nemzetek vasuti történelmében nem találunk,“ s van okuk legkissebb is a medgyesi, szebeni és más százoknak bizalmatlanságot szavazni követeik részére, ugy bizonyosan tizszeres okuk van az erdélyi magyaroknak és székelyeknek, s egyáltalában minden adózóknak követeiktől számon kérni e sáfarkodásuk okát, s jövődjére mindent elkövetni, hogy követe olyan legyen minden vidéknek és minden népnek, a ki maga adót fizet, a ki a követségből jövedelmet és hivatalt nem vár, a ki hazája, nemzete és választói jogait, szükségait, ezeket orvosolható törvényeit tudományosan és szakképzetten ismeri, a ki nem maga családja és védenczei érdekében hivataloskodik ide lent és oda fent, a ki a felelősséget morális kötelemének tartja; s a kinek bátorsága és tudománya lesz a folyamatha levő hét évek mulasztásait, téves felfogásait jóvátétetni követelni, s egyáltalában kivinni, hogy az állam, me-

TÁRCSA.

A moriscok kiirtása Spanyolországban.

(Buckle után).

(Folytatás.)

Minő befolyása volt a kegyetlenkedésnek Spanyolország materialis jóllétére, kevés szóval előadhatjuk. Az ország csaknem minden részeiben egyszerre nagy tömegei lőnek a munkás földmivelőknek és ügyes iparosoknak megsemmisítve. A moriscok voltak Spanyolországban, a kik a földmivelés akkoron ismert legjobb rendszerét gyakorlatilag alkalmazták, a kik fáradhatatlan erőfeszítéssel a talajt mivelték és öntözték. A rizs és pamuttermelés, a cukor-gyártás, selyemkelmék és papiros készítése majdnem rájuk szorítkozott. Kiirtásukkal mindez egy csapással megsemmisült és pedig nagyobb részt örökre. Most a spanyol kereszttyének az eféle foglalkozást méltóságukon alólvalónak tartották. Nézetük szerint csak a hadviselés és a vallás szolgálata volt az egyedül való hivatás, mely megérdemelte, hogy a spanyol magát azoknak szentelje. A királyért harcolni, az egyházba lépni tisztességesnek tartatott, minden egyéb aljas és rut volt. A midőn tehát a moriscok Spanyolországból kiűzettek, senki sem léphetett helyökbe; a mesterségek és gyárak elszegényedtek vagy végkép megsemmisültek, temérdek darabja a mivelhető földeknek mivelés nélkül maradtak. Valencia és Granada legdusabb vidékei annyira elpusztultak, hogy hiányzottak az eszközök az ott megmaradt kevés népesség élé-

mezésére. Egész kerületek egyszerre pusztákká változtak, s egész a mai napig nincsenek benépesítve. Ezen pusztaságok menhelyül szolgáltak a csempészeknek és rablóknek, a korábban ott élt iparos és szorgalmas lakók egyedüli utódainak; s az az általános hiedelem, hogy a moriscok kiirtása idejből veszik kezdetüket a rablóbandák, melyek ez idő óta, mint valami csapás nehezeden Spanyolországra, s melyeknek kiirtása a későbbi kormányok közül egynek is teljesen nem sikerül.

Ezen szerencsétlen következményekhez még más komolyabb jelleműek is járultak. A győzelem, melyet az egyház kivivott, nemcsak hírét, de hatalmát is nevelte, A 17-ik század alatt a papság érdekei nemcsak a laikusok fölött állónak tekintetett: ez utóbbiak érdeke legkisebb tekintetbe sem vétetett. A legnagyobb hivatalok majd minden kivétel nélkül papokkal lőnek betöltve, minden világi tekintet, a földi politikának minden nézpontjai megvetésben részesültek, s a legkisebb figyelem nélkül maradtak, senki sem vizsgálódott, senki sem kétkedett, senki sem merte fölvetni e kérdést, ha vajjon mindez helyes-e? Az emberi szellem megtört és földre lőn sujtva. A mig minden más ország előretört: Spanyolország egyedül bátrafelé ment. Minden más ország nevelte valamivel az ismeretek tárházát, valami új mesterséget talált vagy valamely tudományban előlépéseket tett. Spanyolország hullaszerű merevségbe süllyedvén, s az átkos yakhit alatt mely életerején rágódott a holdkoros álmát járván, egyetlen példáját mutatta Európában a folytonos szétzüllésnek. Spanyolországra nézve nem maradt remény, s még mielőtt a 17-ik század bevégeződött volna, csak az volt a kérdés, kinek karja hajtja végre a csapást szét darabolására ezen egykoron oly hatalmas birodalomnak, melynek ár-

nya az egész világot elborította, s a mely még most is temérdek rongyaiban hatalmas volt.

Spanyolország hanyatlásának különböző lépcsőit kiemelni alig lehetséges; maguk a spanyolok szegélyték megírni a kor történelmét, mely nem lett volna egyeb, mint megaláztatásuk történelme; és így IV. Fülöp és II. Károly nyomorult uralkodásáról nincs semmi részletekre kiterjedő tudósítás, mely összesen mintegy 80 éves időszakot foglal magában. Sikerült mindazonáltal nekünk néhány nagyon is jellemző tényt összegyűjteni. A 17-ik század kezdetén Madrid népességét 400,000-re becsülték: a 18-ik század kezdetén még 200,000-et sem tett. Spanyolország leggazdagabb városainak egyikében Sevilában a 16-ik században több volt 16,000 szövőszéknél, melyben 130,000 munkás nyert foglalkozást. III. Fülöp uralkodása alatt az a 16,000 szövőszék 300-nál kevesebbre apadt; s egy felterjesztésben, melyet 1662-ben a Cortes IV. Fülöpnek felküldött, az van mondva, hogy a város lakóinak száma a korábbi számhoz képest egy negyedrészt olvadtt le, s hogy környezetében a szőlőkertek és olajfaültetvények, melyek gazdagságának nagy részét tették, majdnem merőben el vannak hanyagolva. Toledo a 16-ik század közepétáján 50 nél több posztógyárt számlál, 1660-ben 13-ra apadt, minthogy a moriscok ezen iparágat magukkal vitték és Tunisban állították fel. Ugyanezen okból a selyemkelmék gyártásának ismerete, melyben Toledo híres volt, majdnem egészen elveszett, és mintegy 40,000 abból élő munkás élete fenntartása minden eszközeitől meg lőn fosztva.

(Folyt köv.)

* * *

A helyett, hogy kérdésünkre felvilágosítást nyujtana, s megmagyarázná nekünk, s a közvéleménynek a nem számolás roppant botrányának okát, fogja magát Hegedüs, s oltalmába veszi Szabót és Tatárt, elmondja az elsőről, mily ügyes ember, az utóbbiról, mily practicus gazda. De hát ki kételkedett ezen? Nem az itt a baj, hogy ne volnának ügyesek és életrevalók; hanem az, hogy nem tudnak, vagy nem akarnak egy közintézetnek kezőken átment százezereket érő vagyonáról, a közvélemény előtt számolni, a kedélyeket megnyugtani. Hegedüs úgy látszik ezt nem tartja lényeges hibának, hiszen a néhai Kasza Dániel is úgy nyilatkozott, hogy sokkal nagyobb szolgálatot tesznek az iskolának, ha tevékenyen futnak-fáradnak, mintha az asztal mellett görnyedve számadás készítésével bibelődnek. Ezt a néhai Kasza, ha tán oda vetette is, nagyon régen mondhatta, s bizonyára nem úgy értette: hogy Szabó és Tatár fel van oldozva a számadás terhe alól. Nagyon jól emlékszünk, betegsége kezdetén találkoztván Kasza barátunkkal, mily érzékenyen panaszkodott, hogy Szabó és Tatártól nem tud számodásokat kicsikarni. E számadások hiányát nem lehet dicsérő epithetonokkal eltakarni; a közvélemény tiszta és kifogástalan számadások beadását követeli.

* * *

Nemcsak a magunk nézetét mondtuk ki, hanem a közvélemény meggyőződését tolmácsoltuk, midőn azt állítottuk: hogy ez a nemszámolás az egész egyesült családra árnyékot vet, a szövetséges átyafiakat a gyanu pókhálójával szövi be. Hegedüs erre azt mondja, hogy ez az ítélet rosz akaratnak, az egyesült család iránt való gyűlöletnek a kifolyása. Pedig ha csak egy kissé volna nagyobb psychologus, mint a mekkora theologus, könnyen megtalálhatná ez ítélet lélektani magyarázatát. Midőn egy erősnek tetsző, magasra felvitt épület valamely oknál fogva összeomlik: rendesen maga után vonja a vele összeragadt szomszéd épületek kisebb nagyobb mértékű sérülését, vagy legalább megrázkodtatását. Szabó Ferencz és Tatár Sándor nemszámolások folytán, még barátaik előtt is lezuhanván azon magas piedestálról, melyre fölállítva voltak: ezen zuhanást velők közel összeköttetésben lévő rokonaik is meg kell hogy érezzék. Ez a természetes magyarázata azon kellemtlenségeknek, melyek a szövetséges atyafiságotl a jelenben érik. Oly kézzelfogható ez, hogy annak kimagyarázására nincs miért Hegedüsnek a roszakarat, káröröm, s más nemtelen indulatok belejátszásához folyamodnia.

* * *

Hegedüs érzékeny természetét ismerve, nem csudálkozunk, ha zokon veszi, hogy a gyanu sötét árnyéka reá is kiterjed. De elhigye nekünk Hegedüs, hogy az ez által rajta és családján elkövetett sérelemnek rosz patikában keresi orvosságát. Az ily „fölvilágosítások“ legkisebbet sem segítenek ügyén; a szó nem pótolhatja a tények erejét. Még az az előre megígért memorándum sem fog a bajon segíteni, bármily ékesszólással és dialecticával legyen is az összeszerkesztve. E sérelemnek nincs és nem lehet más orvossága, mint rajtalenni, hogy sógora ne huzza halaszsa, tiz — vagy szerinte nyolcz — évi sáfárkodásáról a pontos és hiteles számadás beadását. A memorándum megírására szánt időt sokkal helyesebben fogják felhasználni, ha segítségére lesznek a sógornak számadása elkészítésében. Ez az egyetlen orvossága az általa eleve nem érzett sérelemnek. Az ily fajta bajt csak tényekkel lehet megorvosolni. Elhigye nekünk Hegedüs: hogy tényekből többet ér egy unczia, mint szavakból egy mázsa,

* * *

Még van egy utolsó szavunk Hegedüshez. Ne vegye az enyedi ügyben tett felszólalásainkat részünkről roszakaratnak, vagy az iránta érzett barátság meghidegülésének. A köteleesség előtt félre kell huzódni a baráti tekinteteknek. Hűtelen sáfárai volnánk a sajtónak, ha a midőn köteleességünk szerint a botrány megrovását, a tévedés ostromlását tettünk feladatunkká: barátaink irányában simogatva és szépitve járnánk el. Barátaink részéről elkövetett hibák és botrányok irányában még nagyobb szigor a köteleességünk. Ez a magyarázata az enyedi ügyben tett felszólamlásainknak. Legyen meggyőződve: hogy senki sem örvendene inkább, mint mi, ha Szabó Ferencz rendbehozott kifogástalan számadásával kiemelné magát a sárból, melybe nyakig belegázolt, s elosztatná a felleget, melyeket családjá fölé összegyűjtött.

Ferenczi Istvánt, a bécsi világkiállításon érdeméremmel kitüntetett polgártársunkat az „Erdély“ eltemette. Pedig ő javuló egészségnek örvendvén, az „Erdély“ gratiájából még élni kíván. Ha az „Erdély“ „Ujdondásza“, sirásó szerepre vállalkozott, akkor vesse el a tollat és fogjon ásót és kapát a kezébe. Lőcsey Sándor.

Törvénykezés.

A maros-vásárhelyi m. kir. ítélő tábla nyilvános ülésében az 1874-ik évi május 27-én és következő napjain következő ügydarabok adtak elő.

II. Tanács polgári ügyekben.

Sándor János k. t. r. b. által.

Fülöp Lajos Almasán György e. birtokháborítás, Szöcs Mózes Istók Mihály e. birtokháborítás, Deususián Áron Tingivin György e. 50 frt, Deuszán Áron Nicolai Serbán e. 30 frt, Huredián Moitze Dobre Nicolai e. 11 frt 20 kr, Dávid Márton Feldinger Lipot e. biztosítás, Zudor István Jenei Károly e. birtokháborítás, Szatmári Sándor Orbán Anna e. 9 frt 10 kr, Fabián Mihály Pál József e. birtokháborítás, Monorodeán Anna Demián Antonie e. tartási díj, Szaabó Mózesné Helmán Regina ellen 17 frt, Lutsch Mária Vagner István e. 151 frt, Hartig György Hofgraef Györgyné ellen 20 frt, Marosán Flora Hodis Gábris e. birtokháborítás, Rácz Vaszilika Farkas Miklós e. 48 frt, Luntsán Nuczu Paraszkiv Juon e. megyeigazítás, kir. kincstár Moskolán Pável ellen birtokháborítás, kir. kincstár Pap Gavril s társai ellen 103 frt, Márk Sámuel Mikó Ferencz 40 frt, Komáromi József Dósa Sándor ellen 25 frt, Hosszu János Bartok József e. 40 frt, Léb Fáni Prekup Gligor s társai ellen 56 frt, Ambrus Endre Horváth Gábor ellen 16 frt, Décsi Ferencz Vánasa György e. több tárgyak, Husszu Gábor Pskurár Juon e. 37 frt 90 kr, Drágos Vaszi Budnea Stéfán ellen birtokháborítás, Grille Vaszilia Golia Toma e. megyei igazítás iránti perök.

Pipos Péter k. t. r. b. által.

Catarigu Jeronima Pinca George Chiforu e. atyagás elismerése, Bosca Simion s t. Bosca Gerasim s t. Bosca Gerasim e. tulajdonjog, Bándi József és neje Borbély Sándor e. egy szántóföld, Javorech Venczel Matuska Anna s t. e. igénypere, Szabó Károly Dénes György e. 47 frt 23 kr, Demeter Lajos Székely Ferencz e. 43 frt, Rosiu Oprea Satu Juon e. 116 frt 57 kr, Königes és Kopony czég Lukas Régina e. 20 frt, Vajda Sámuel Bichia Sonica és társai e. 232 frt 5 kr, Bulgária Vaszilia Balous

Tanász e. visszahelyezés, Vajda Sámuel Boca Stéfán e. 95 frt 55 kr, májai Kacsó János berei Kacsó János e. 50 mfr és 16 frt 66 kr, Krenczinu Stéfán Gagea Vasilie e. vizs. h. Olteanu Moitze Tacasiu Nicolai e. 51 frt, Bakó Lajos Goetz Sámuel e. 59 frt 49 kr, Makai István né Makai János e. 50 frt 84 kr, Csegezi János Csorba Balla Sándor s társai e. kártérítés, Ferencz István János András e. kártérítés iránti perök.

Petri Ádám k. t. r. bíró által.

Baisiom Nicolai Tomsiu Ghica e. végrendeletérvénytelenítése, Vas Mária s t. özv. Vas Mária s t. özv. Vas Pálné s társai e. végrendelet érvénytelenítése, Kovács Imre Mihály Román János e. tulajdonjog, Dondoró János özv. Tatár Jánosné e. tulajdonjog, sz.-udvarhelyi Casinó Tamas Károly e. 6 frt részvénydíj, Lukácsfi Kristof Mihály Domokos e. 124 frt 60 kr hitelvásár, Kiss György János Szabó Mihály e. kártérítés, Czeecz Péter Rácz Miklós e. 180 frt, Hajdó Juliánna Jakab Angrás e. gyermek tartás iránti perök.

(Vége köv.)

Bécsi tőzsdei árkelet.)

(Junius 2-án.)

5% metallique	69.35
5% nemz. államkölesön	74.75
1860. államkötvény	106.—
Bankrészvény	9.82
Hitelrészvény	218.57
London	111.45
Ezüst	106.—
Arany	—.—
Napoleon arany	8.94 1/2
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	74.—
” ” ” temesi	73.—
” ” ” erdélyi	71.75
” ” ” horvát-slavon	75.50

Felelős szerkesztő:

MENTOVICH FERENCZ.

Főmunkatárs és a jogi rész vezetője:

Kuti Albert.

HIRDETMÉNYEK.

Sz. 2361—1874.

HIRDETMÉNY.

Alólirt tanács által közhirrre tétetik, hogy a régi tanácsház alatti 2-ik bolt-helyiség folyó évi julius 1-től 1877. deczember végéig nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

E végre az árverezési határnap folyó évi junius 10-én délelőtt 10 órára a azon értesítéssel tüzetik ki, hogy a felkiáltási ár egy évre 300 frton lett megállitva, melynek 10%-ja bánatpénzül lesz leteendő.

Az árverezés a tanácsi irodában fog megtartatni s az árverés kezdetéig írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak.

M.-Vásárhely sz. kir. város tanácsának 1874. május 23-án tartott üléséből.

A városi tanács.

(9)

(1—1)

Hirdetmény.

A maros-vásárhelyi takarékpénztárnál kiválatlanul hagyott kézi zálogok junius 8-ik napján d. u. 3 órakor a pénztár helyiségében közárverés útján el fognak adatni.

M.-Vásárhelytt, 1874. május 26-án.
(30) (1—1) Az igazgatóság.

Hirdetmény.

Miután e szabad királyi Maros-Vásárhely városában eddigelő fennállott első építkezési társulat minden sikerre vezetés nélkül feloszlott, mely tisztelettel bátor alólirt köztudomásra juttatni, hogy ő már ez idő szerint külön, önállóan vállal el bárkitől is építkezési munkákat; s felkéri az eddig is külön vele dolgoztató s építettő minden t. cz. urakat szives pártfogásuk iránt, méltóztassanak őt más építeni avagy építettni kívánó uraknak felajánlani: igérvén maga részéről mindenkinek pontos, szorgalmas, kíváncs és nem tulzott szabott árban — s nemcsak itt helytt Maros-Vásárhely szabad királyi városban, hanem Erdélyország bármely vidékén is a legnagyobb tisztelet melletti szolgáltatást. Egyszersmind tudatni kívánja a mélyen tisztelt közönséggel, hogy egy 2 számmal jelzett csakis egy év óta használatba vett nagyon jó beszerkeztű Wertheim-féle eladóvá szánt kaszszáj van, a melynek ára felett alólirtnál értekezhetni Klastrom-utczában, 935. sz. a. házánál.

Lobenschusz Agoston,
kőmives-mester.

(31)

1—3